

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen

Yttrande över promemorian En europeisk gemensam åtkomstpunkt för finansiell och hållbarhetsrelaterad information

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Bakgrund och innehållet i förslaget

Genom en ny EU-förordning (Esap-förordningen) ska en europeisk gemensam åtkomstpunkt (European Single Access Point, Esap) inrättas som ger centraliserad tillgång till allmänt tillgänglig information som är relevant för finansiella tjänster, kapitalmarknader och hållbarhet. Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) har ansvaret för inrättandet och driften av åtkomstpunkten, som ska vara i drift senast den 10 juli 2027. Åtkomstpunkten ska ge tillgång till information som företag och myndigheter enligt unionsrätten ska offentliggöra. Genom ett nytt EU-direktiv (omnibusdirektivet) och en ny EU-förordning (omnibusförordningen) kompletteras ett antal EU-rättsakter med bestämmelser om att information som ska offentliggöras enligt dessa rättsakter också ska göras tillgänglig i åtkomstpunkten. Det rör sig sammanlagt om 35 rättsakter. Åtkomstpunkten ska även ge tillgång till information som företag önskar göra tillgänglig på frivillig basis. I promemorian lämnas författningsförslag för att anpassa svensk rätt till det nya regelverket, vilket innebär att utse de myndigheter som ska ansvara för att förse åtkomstpunkten med information (s.k. insamlingsorgan) och att det ställs krav på företag och myndigheter att lämna information för att denna ska tillgängliggöras i åtkomstpunkten. Det föreslås ändringar i drygt 20 svenska författningar.

Det anges att krav på hur och när informationen ska lämnas och på metadata bör regleras i föreskrifter på lägre nivå än lag. Det anges emellertid i promemorian att formatkraven innebär att informationen ska lämnas in i ett format som data kan extraheras från eller, om så krävs enligt unionsrätten, i ett maskinläsbart format. Det anges att omnibusdirektivet innebär att det delegeras till relevant ESA-myndighet att ta fram tekniska standarder för genomförande för att specificera för vilken information som maskinläsbart format krävs och i så fall vilket maskinläsbart format som ska användas. Det anges att kraven på metadata innebär att informationen ska åtföljas av information om bl.a. namn på den reglerade enhet som den inlämnade informationen avser, den reglerade enhetens identifieringskod för juridiska personer, om informationen innehåller personuppgifter och om den aktuella informationens typ. För vissa metadata ska kraven specificeras i tekniska standarder framtagna av ESA-myndigheterna. ESA-myndigheterna ska också ta fram tekniska standarder för att specificera eventuella andra metadata som ska medfölja informationen och hur uppgifterna i informationen ska vara strukturerade. Det anges vidare att medlemsstaterna får tillåta att insamlingsorgan kräver att informationen ska åtföljas av en kvalificerad elektronisk stämpel

enligt definitionen i e-IDAS-förordningen, och att det är kommissionen som antar denna typ av tekniska standarder.

Konsekvenser för företag

Det anges att förslagen främst berör finansiella företag, t.ex. kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag, men även andra icke-finansiella större företag och företag av allmänt intresse. Det anges att förslagen inte innehåller krav på offentliggörande av ny information utan att krav på att information som i dag offentliggörs också ska göras tillgänglig i Esap genom att informationen lämnas till insamlingsorganen. Det anges att förslagen innebär mycket begränsade kostnader för företagen. Det anges att kommissionen uppskattar att de sammanlagda kostnaderna kommer att uppgå till 800 euro per företag och år, men att denna uppskattning inte omfattar kostnader för att upprätta handlingar i maskinläsbara format. Det anges att den tillgängliga informationen i Esap kan förväntas bredda basen av potentiella investerare, för såväl företag som i dag omfattas av krav på offentliggörande, som för företag som lämnar information på frivillig basis.

Det anges vidare att användare av Esap kommer att gynnas av åtkomst till information. Investerare kommer att kunna fatta bättre investeringsbeslut och analytiker kommer att kunna producera bättre analyser. Lägre finansiella kostnader och lägre tidsåtgång för att bearbeta, söka och jämföra information nämns bland fördelarna i kommissionens konsekvensanalys enligt promemorian. Det anges att tillgång till information i Esap som utgångspunkt ska vara kostnadsfri, men att Esma ska ta ut en avgift för tjänster med höga underhålls- eller supportkostnader eller som inbegriper sökningar och nedladdningar av stora informationsvolymmer. Vissa användare, t.ex. utbildningsanstalter och nyhetsorganisationer, ska dock vara helt undantagna från avgiftsskyldighet under vissa villkor.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Konsekvensutredningen är mycket knapphändig vad avser flera aspekter som Regelrådet har att bedöma. Följande aspekter är emellertid godtagbart redovisade: problembeskrivning och syfte, konsekvenser om ingen åtgärd vidtas, alternativa lösningar, särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande, hur och när konsekvenserna kan utvärderas, överensstämmelse med EU-rätten samt om förslaget går utöver minimikraven. Det saknas helt redovisning av följande aspekter: åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter, särskilda hänsyn till små och medelstora företag, påverkan på intäkter och konkurrens samt behov av speciella informationsinsatser. Dessa delaskpekter bedöms därför bristfälligt redovisade.

Det förekommer viss övergripande information om berörda företag, men den är otillräcklig och bedöms därmed bristfälligt redovisad. Beskrivningen borde åtminstone innehållit en mer detaljerad redogörelse för direkt berörda företag, inklusive en uppskattning av antal och storlek inom olika branscher och typer av företag.

Det förekommer viss information om förväntade kostnader. Det är emellertid inte tillräckligt att referera till kommissionens konsekvensutredning om beräknade kostnader på 800 euro per företag och år utan att redogöra för vilket eller vilka krav som föranleder detta belopp. Det belopp är vidare det som tillhörde konsekvensutredningen till kommissionens ursprungliga förslag och inte den slutligt antagna rättsakten. Förslagsställaren borde således dels ha förklarat kopplingen mellan lagstiftningens krav och det beräknade beloppet, dels redovisat en bedömning om beloppet fortfarande är aktuellt och rimligt för svenskt vidkommande. Den största bristen rör emellertid avsaknad av uppskattade kostnader för kraven att upprätta

information i maskinläsbara format och andra tekniska krav enligt förordningen. Detta gäller såväl direkt berörda företag, som potentiellt indirekt berörda företag, såsom underleverantörer. Det framgår inte tydligt av promemorian för vilka krav det i dagsläget saknas nödvändiga eller tillämpliga specifikationer, och om dessa är frivilliga eller tvingande. Även om flera krav kommer att specificeras i kommissionens genomförandeakter eller i myndighetsföreskrifter borde innevarande konsekvensutredning innehållit vissa exempelberäkningar. Delaspekten påverkan på företagens kostnader bedöms därför bristfälligt redovisad.

I sammanhanget noterar Regelrådet att det anges att kommissionen enligt förordningen ska överlämna en rapport till parlamentet och rådet om Esaps genomförande, funktion och ändamålsenlighet. Denna rapport ska bland annat innehålla en bedömning av de tekniska utmaningar som företag ställs inför, de kostnader som företag ådrar sig, inklusive en bedömning av huruvida tillsynsavgifterna höjts till följd av de kostnader som uppstått till följd av Esap, hur Esap påverkar allmänhetens tillgång till information om företag på området finansiella tjänster, kapitalmarknader och hållbarhet, hur Esap påverkar företagets synlighet för gränsöverskridande investerare, inbegripet synligheten för små och medelstora företag, och hur Esap påverkar privata datalämnarens marknadsställning i unionen. Några av dessa parametrar, exempelvis befintliga kostnader för tillhandahållande av information och tillsynsavgifter, är sådana som hade varit relevant att uppskatta i innevarande promemoria, för att sedan kunna jämföras med de faktiska effekterna efter genomförande i den aviserade utvärderingen.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 24 september 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Anna Stattin.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Anna Stattin
Föredragande